

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כג.

עין משפט גזר מצוה

כ א מיי פ"ב מהל' שחר
אבות העומות ה"ג:
כא ב מיי פ"ב מהל' מלכות
פ"ה אבות ה"ג:
ג א מיי פ"ב מהל' מלכות
כב ד מיי פ"ב מהל' מלכות
אבות העומות ה"ג:
ה א מיי פ"ב מהל' מלכות
כג ה ז ח מיי פ"ב מהל' מלכות
ה"ג:
כד ט מיי פ"ב מהל' מלכות
פ"ה אבות ה"ג:
כה י מיי פ"ב מהל' מלכות ה"ג:

מוסף רש"י

ויעבירם ויבספיהו. משום מעשה
שהיה בירדן ובספינה. משום מעשה
ועמלו כללמניין לקמן
(בבמות פ"ג). ויורקם לצד
אחור. של נהר, דהיינו נמי
חומי דקפינה שפרומין
חזיר על פני המים (טו).
ולא ירכב ע"ג בהמה.
בין המים, דהיינו נמי
הטעם ויש במקומו
וספינתו טעמו ומוליכתו,
וספינה שפניו שיהא
גושמת ונוגעת בקרקע
(טו). אלא אם כן היו
רגליו. של עליון ונוגעת
במים בקרקע (טו). על גבי
הגשר. דלמעלה קמיתא
היא האדם המעביר הולך
לל שעה נבגלו ואינו זומה
לספינה (טו). לא אסור
אלא בירדן ובספינה.
ולא גזר ושאר נהרות,
דלמיה גזרו מחמת מאורע
אבל לטעם גזרו על מניין
המאורע (שבת טו). החוב
בקרקעיתיה של ספינה.
האחילי הכל על מן חטאת
עליה ועמלו (בבמות טו).

ונפסקה רצועה של סנדלו. ר' עקיבא
והא רצועה לאו כלי הוא מללא שריין ליה לטלטל
זפרק אלו קשרים (שבת דף ק"ב). אצ"י
אפסיק ליה רצועה דסנדלא ומוכחא דאסור לטלטלה אלמלא לאו
מנא הוא רריך למימר כגון דנשתייר
בהך רצועה דאיכא מנא דהדייט
יכול להחזירו ומיהו צירושלמי מנינו
ונפסקה סנדלו:

א ישא אדם מי חטאת. ואפילו
רצון ללא זעו כמעשה שהיה
מ"מ לא אחרת מיהא לקדש רק
לחטאת: מת תחוב בקרקעיתיה
של ספינה. והא דלמנא זפרק דס
חטאת (ובב"מ דף ק"ג). מי חטאת
שנעמלו מטהרין שכן נדה מקבלת
הזאה היינו זשאר טומאות אבל
צטומאת מת נפסלו:

א יעורם דגמרינהו חבר. הנהג
לכחול על טהרת קודש
משום צינורא דע"ה איכא שאינו
אוכל על טהרת הקדש רק על טהרת
תרומה שטהרתה טומאה היא אלל
הקדש ואי אין צינורא דחבר טמא
מוקמינן ליה זע"ה ממש והיה קשה
למורי אלא מוקמינן הכי לוקמי אפי
זחבר זעמנו וגיטמא מחמת הצינורא
דמסקה נינהו וגיטמא הכל מחמת
הידיד דשניית הן ונראה לו ידיד
שניית הן אין להם דררא דאורייתא
רק דרצון וידיד מוטמא כלי ומסקה
דרצון והיה ליה מעלות זכרייתא
ולא קמייתא:

א יעורב שמש זא. מבלה
מדלא תנא זעדיח וכי
תימא א"כ הייתי אומר לתרומה
טעילה מיהא זעיה וי"ל דליכא למטעי
זכרי דא"כ לימא זעדיח ליינין
טעילה לתרומה והערב שמש לקדש.
הר"ר אלחנן:

א שפופרת שחכתה לחטאת.
והא דלמנא (יומא ג).
כל מעשה היו נעשין בכלי גללים כלי
אזנים כלי אדמה והכא שפופרת של
עץ הויה וכן טען ו' ללוחית שהייתה
מגולה ומלאה מכוסה וכמס ללוחית
של חרס התם דוקא זענת עשייה
במין ז' ימים לפי שהיו מקילים
לעשותה ו' צמורדי שמש היו מתמירין
זעה שחר חומרות דלא לוללו זעה אלל
זשאר ימים אין לחוש ו':

א מטמאין היו את חבהן השורף
את הפרה. פרש"י
נוגעים היו צו שרן אך צמוספתא
לא משמע ליה רק זמגע עכמנו
לחוד והכי ו' תניא צמוספתא כל ז'
ימים היו אחיו זככניס רגיליו לפרוש
היינו זכיוס השמניו היו נוגעים ז'
ומטמאין אותו וחזרין ומטבילין אותו
ונעשית זצטול יוס ו' ח"ל המוספתא ו'
מעשה זצדוקי הכהן זציקש לשרוף
את הפרה והיה רונה לשרופה
צמורדי שמש זשמע רצן יומין זן
זכאי וסמן דקו עליו והוא לן זאיש
כ"ג כמה נהא לך זענין כהן גדול
ירד וטבל כו' נהי שאין הצדוקין
עשאוה

מדרכ הזו היתה ונטלה צידו וממון
כך נפלה לאויר החצית: ר' חנניה זן עקיבא.
דלמנא כל מקום
שגזרו חכמים על דבר על מעשה שהיה
לא גזרו אלל זכוגמת
המעשה וכאזו דבר הלך בקודש היה
מעשה וזקודש גזרו: ולא
יעמוד זלד זה. של נהר: **א** א"כ

רגליו נוגעו בקרקע. משום מעשה
שהיה צספינה כלקמן וכל ספינה
מהלכת זצויר וגזרו על האוירות
כולן: **אלל מעבירין על הגשר**. הואיל
ורגליו נוגעות צו: **אלל צירדן**. ולא
זשאר נהרות אלל משיטין על פניו
ועומד זלד זה וזרקס לזד אחר:
יוס מט חחוב. והאחילו עליו
ונטמאו: **איבעיא להו סנדל טמא**.
הא דלמנא דגזרו עליו שלל יא
קודש עמו: **סנדל טמא מאי**. יש
גזרו סנדל טמא אלו טמא או לא:
חצית פסוה. ודאי גזרו עליו חצית
קטומה מאי: **ומשום צינורא**
דעס הארץ. שמה נימו עליה רוק
מפי עס הארץ זכשכר אוחו צו:
הא לאו מנא הוא. ולא ליטמא
צכך: **עדיין להא היא**. ומטמאה
משום שמה צו הוא וצמסכת נדה

(דף נד): **תנן תנן** והרוק מוטמאין
לחין ואין מוטמאין יעשין: **לחטאת**.
למת זכוכו אפר פרה: **יעזול מיד**.
שלל זשמישי פרה העשוין זכלי
המקבל טומאה טעוין טעילה וקודם
ציערבי שמשו ישממשו זכן לפרה
כלקמן: ו' **מטמאין היו כו'**. נוגעין
היו צו שרן: **הואיל מלנן של**

לדוקין שהיו אומרים בצמורדי שמש
היפה נעשית. ולרצנן טבול יוס זכר
זעה דנפקא להו מריצויא דקרא והזה
הטהור על הטמא ו' טמור מללל שזוא
טמא לימד על טבול יוס זככר
זפרה זכדי זטהור עסקיין ואמי
דמצי לעיל מנייה ולקח אוזב וטבל
זמיס אש טמור (זמדרג יט) למה
לי מיהדר ולמיתכז והזה הטהור
ליכמזב והזה על הטמא אלל טמור
כל דהו ואשכחן טבול יוס דאיכרי
טמור דמצי ו' ורזן זמיס וטהר:
יעזול מיד. ואין רריך לטמאה
טומאה אחרת שהיה טמאה ועומדת
דמפרש ואיל: **למה לו טעילה**.
וכיון דלחן על טומאה אלו היכר
ללדוקיס זצטול יוס זעה: **זעלמא**
לר' יהושע. המזכירה לטמא היינו
דליכא היכר ללדוקין שהיה טימאווהו
טומאה גמורה המזכירה הערב שמש
וכאן ישממשו זעה טעולת יוס היו
היכר: **אלל לרבי אליעזר**. שאינו
מזכירה אלל טומאה זו: **אי אמרס**
זעלמא זעלמא זלריוס חכמים הערב
שמש. זעלמא זעלמא זעלמא כלס
הנגמריס זטהרה וללא זממתי' היינו
דהכא לא מזכרינן לה איכא היכירא:

היכירא ללדוקין דתנן ו' **מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה** הלוחציא
מלבן של זלדוקין שהיו אומרים בצמורדי שמש
היתה נעשית אלל לר' א"י
אמרת בשלמא בעינן הערב שמש היינו דאיכא
היכירא ללדוקין אלל א"י
אמרת בשלמא לא בעינן הערב שמש מאי
היכירא ללדוקין איכא אמר רב
חוששין אותה טומאה מה שנוגעין צו עכשו
ולא מעלה של פרה מה שלא נגעו צו ז'
מ"מ
מטמא ונגעו צו זיוס ח' שיש לעשותה זצטול יוס:

עשאוה כשמא בת בו' שלו. כלומר זכמנר
הזאה וכי תימא א"כ טעילה לא זעני
איכא למימר דאך לאחר הזאה זעני טעילה
דמפרש ר"מ ו' ז' צ"ג דמגילה דשמי טעילות
יש אחת לפני הזאה ואחת לאחר הזאה:

א) מוספתא דפרה סופ"ט,
ב) פרה פ"ט מ"ו יבמות
קטו: א) [שבת ס:]
ד) יבמות קטו: ב) ס:
פ"ה מ"ד, ו) יומא פ"ג ע"ש
זכמס כא. פרה פ"ג מ"ו,
ו) ג"ה, ח) ו' ד"ה מטמאין
וה"ה להזיל אחרי ד"ה
זבלמא, ט) זמזכר יט,
י) ויקרא ד', ט) זכ"ד
מזב הוא קאי קמיה,
ל) גשון הירושלמי עסקה
חמי' ופקקה זכמנל,
מ) זפרה פ"ח מ"ו,
נ) זכ"ל לעשותה זעניו
להזיל מזב האדוקיס
האומרים זשרין לעשותה,
ס) ויעין מוספתא יומא ג.
ד"ה שלל ומוספתא סוכה לו.
ד"ה זבל ומוספתא חולין ט:
ד"ה עמלא ומוספתא נדה
מנ. ד"ה זכ"ל,
ט) זמוספתא יומא פ"ג ד"ה
להזיל זכיוס ממשנה דפרה
פ"ג מ"ח קמנו טו י"ע
קת"ל ו' דפרה פ"ג, ט' שרין
לע"כ, ק) זכ"ל זכ"ל זכ"ל
ז' ד"ה זבל,

גליון הש"ס
תוס' ד"ה לעולם וכו' וז"ל
הר"ם שנינו. ע"ן לעל דף
כ ע"ג מוספתא ד"ה יומא:

רבינו חננאל

צביעתו אינו חושש שמת
נטמאו ירדו באחוריו וכוס
היה שותה בזכוס שאחוריו
זמנא אינו חושש שמת
נטמא משקה שבישו
אחוריו הזכוס חזר ונטמא
את הזכוס. קומקומא
שהוא מרתיה אינו חושש
שמת יצאו משקין מותכו
ונגעו באחוריו וחזרו
לחובו: כלי הקדש אין
להם אחוריים וזמן אין
להם בית הצביעה בו
ואסיקנא אמר רבה בר
אבה אחת עשרה מעלות
שנו כאן שש ראשונות
בין לקדש בין לחולין
נעששו על טהרת הקדש
אחרונות לקדש אבל לא
לחולין נעששו על טהרת
הקדש: מעלה שישת
הנושא את המדרס נושא
את התרומה אבל לא
את הקדש. ואמרינן זכרי
לא נגע קדש אמאי לא.
ואמרינן משום מעשה
שהיה שהיה אחד מעביר
חבית של יין קדש במקום
למקום ונפסקה רצועת
סנדלו ונטלה והניחה על
פי החבית ונפלה לאויר
החבית ונטמאת החבית
באותה שעה אמר הנושא
את המדרס לא ישא
את הקדש ומתניין ר' ישא
חנייה בן עקיבא היא
דאמר אין גורדין אלא כמו
המעשה שהיה ומשע
שהיה חבית של הקדש
היה ולא חבית של
תרומה לפיכך לא גזרו
על התרומה ומאי היא ר'
חנייה בן עקיבא דתניא
רבי חנייא בן עקיבא
אומר לא אסרו אלא בירדן
ובספינה כמעשה שהיה
מאי איר דאמר רב משה
באחד שהיה מעביר מי
חטאת ואפר חטאת בירדן
ובספינה ונמצא חבית מת
תחוב בקרקעיתיה של
ספינה באותה שעה אמר
לא ישא אדם מי חטאת
ואפר חטאת ויעבירם
בירדן ובספינה ומביעיא
לן התניב לא ישא אדם

אומר יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחכתה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישין דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"ה ונתן רוק
מפיו ונשאר לח על חתיכה וזו אחר חתיכה ומשום הכי מצריכין להטבילה וטבר בעלמא הערב צריכה הערב שמש והכא משום
דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גזרו צריכי' חתיכה שמש נמצאת ומטמאין דלא
כו' יהושע. ואמרינן בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא דצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי
חטאת ומשום הכי דייקין מינה הקיטין יטמא ויטבול וטהור מיד ולא צענין הערב שמש. דבנתן חטאת היא חבית השורף
את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרינן בצמורדי שמש הייתה נעשית. פי' אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטבל ומיד
אולי ז"ל משריה אוקימין דחיישין שמה נמו צינורא של רוק מפיו עליהן קודם שיגמרו ושאר הרוק וכו'.

ב) משמע דרבינו גרים נימא מתי' ללא כתי' וכן מסיים במסך נמלאת משנתנו דלא כתי' ו' דלתי ודאי כלל זמנו דלמסק גמ' במסך ואולי דתי"ס נפל זכרי רבינו ו' ע"כ.